

© Bernhard Weber

Eiropas kaimiņattiecību politika

ec.europa.eu/world/enp

Eiropas Komisija
Ārējo attiecību
ģenerāldirektorāts
B – 1049 Brisele
enp-info@ec.europa.eu

- ES dalībvalstis
- EKP partnervalstis
- Kandidātvalstis dalībai ES
- Iespējamās kandidātvalstis dalībai ES

Precīzāki mērījumi

Gruzija ir atkarīga no importa, lai apmierinātu valsts dabasgāzes patēriņu, kura apmērs tiek lēsts aptuveni 2 miljardi kubikmetru gadā. Energoapgādes drošībai jo īpaši liela nozīme ir ziemā, kad lielākā daļa valsts iedzīvotāju cieš no sala un aukstuma.

Viens no uzticamas energoapgādes galvenajiem nosacījumiem ir izdevīgi darījuma noteikumi abām pusēm — gan piegādātājam, gan pircējam. Taču Gruzijas dabasgāzes nozare, kuras infrastruktūra ir novecojusi, sastapās ar lielu problēmu — tā nevarēja precīzi noteikt valstī importētās dabasgāzes kvalitāti un daudzumu.

Gruzija iet kopsolī ar laiku

Ar ES atbalstu Gruzija sākusī risināt šo problēmu, būvējot mūsdienīgu mērījumu staciju, kurai ieteikums izstrādājusi speciālistu grupu.

„Savrupība un vecās stacijas novecojušais aprīkojums mērījumos izraisīja ļoti daudz kļūdu,” skaidroja Gruzijas dabasgāzes sabiedrības inženieris Iraklijs Kiladze. „Visvērtīgākais ieguvums no ES projekta ir tas, ka mūsu rīcībā tagad ir tehnoloģija, lai varētu kontrolēt un precīzi noteikt saņemtās dabasgāzes daudzumu.”

NF-30-08-012-LV-D

© Jacom Stephens

Dženinā atkal valda tīrība

Palestīnas pilsēta Dženīna atrodas virs brīnišķīgās Jordānas ielejas Rietumkrastā. Taču pilsētai un tās iedzīvotājiem bija grūtības atbrīvoties no atkritumiem, kas ne tikai bojāja skaisto ainavu, bet arī nopietni apdraudēja vietējo iedzīvotāju veselību.

Ļaudīm nācās apglabāt atkritumus neskaitāmās izgāztuvēs, kas atradās visos pilsētas nostūros un tuvākajā lauku apkaimē. Lai atrisinātu šo problēmu, reģions ar ES atbalstu uzbūvēja mūsdienīgu poligonu Zahratalfindžanā, kur Ziemeļpalestīnas pilsētas un ciemi tagad nogādā atkritumus. Rezultātā slēdza 84 nelegālās un bīstamās atkritumu izgāztnes.

Šajā atkritumu poligonā, kam paredzēts 30 gadu ilgs kalpošanas laiks, var apstrādāt veselas 700 tonnas atkritumu dienā.

„Zaļie” atkritumi

Šis atkritumu poligons ir arī videi nekaitīgs. Tajā izmanto „progresīvu iznīcināšanas metodi”, ar ko atkritumus sadala dabīgas fermentācijas ceļā, izmantojot mikroorganismus. Poligona krātuve ir izolēta ar vairākiem ūdensnecaurlaidīga materiāla slāņiem, lai nepiesārņotu grunti ar tā dēvētajiem izskalojumiem. Kaitīgās vielas var iesūkties gruntī, tādējādi piesārņojot gruntsūdenus un akas, kas ir vietējo iedzīvotāju dzeramā ūdens avots.

„Rietumkrasta ziemeļdaļā atkritumus vairs neizmet nevērīgi, kur pagadās. Ļaudīm nav vajadzības to darīt, un viņi priecājas par pilsētas neskaitāmo izgāztuvju slēgšanu, jo tās bija kaitīgas gan veselībai, gan dabai,” klāstīja atkritumu poligona izpilddirektors Hani Šavanē.

Lielāko daļu zemes, kur agrāk atradās 84 nelegālās izgāztnes, apstrādā lauksaimniecības vajadzībām. Tāpat plānots Deirabudaifā (netālu no Dženīnas) bijušās atkritumu izgāztnes vietā ierīkot bērnu rotaļlaukumu, bet Tubasā — publiski pieejamu parku.

Zahratalfindžanā plānots ierīkot plastmasas un papīra pārstrādes rūpnīcu, radot arī vairāk darbavietu. Vairākos priekšlikumos ierosināts citviet Rietumkrastā ierīkot līdzīgus atkritumu poligonus.

EIROPAS KAIMIŅATTIECĪBU POLITIKA —
ENERĢĒTIKA UN VIDE

PROBLĒMJAUTĀJUMIEM NAV ROBEŽU

Nesen veiktā pētījumā atklāts, ka lielākā daļa Eiropas Savienības iedzīvotāju atbalsta tuvāku sadarbību ar kaimiņvalstīm. Viņi uzskata, ka ciešāka saikne varētu nostiprināt mieru un demokrātiju.

Tieši tāds ir Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) nolūks. EKP, kas izveidota 2003.–2004. gadā ar mērķi satuvināt paplašināto ES un tās kaimiņvalstis, paredzēta konkrētiem reformu atbalsta un labklājības celšanas pasākumiem, lai uzlabotu ikdienas dzīvi ES kaimiņvalstu ļaudīm.

Kā gan tas viss tiek īstenots? ES un ikviena kaimiņvalsts vienojas par to, kā veidot ciešākas attiecības un atbalstīt reformas 3–5 gadu ilgā laikposmā. Visus kopīgās apņemšanās aspektus izklāsta tā dēvētajos rīcības plānos. Eiropas Kaimiņattiecību un partnerattiecību instruments (EKPI) ir gan praktisku zināšanu, gan finansējuma avots (gandrīz 12 miljardi eiro no 2007. līdz 2013. gadam) modernizācijas un reformu atbalstam.

Problēmjaudājumiem nav robežu

Daži problēmjaudājumi, tostarp enerģētika, vide un mūsdienu transporta tīkli, nepazīst politiskās robežas, tādēļ to risināšanai jāveido augsta līmeņa sadarbība gan ES valstu vidū, gan arī starp Eiropas Savienību un kaimiņvalstīm.

Nenovēršami pieaug energoapgādes nozīme, jo visā pasaulē arvien biežāk sāk pietrūkt enerģijas. Lai panāktu energoapgādes drošību, energoefektivitāti un drošumu, ES un kaimiņvalstīm ir jāsadarbības tradicionālās, atjaunojamās un kodolenerģijas jomā.

Visā pasaulē aizvien vairāk sāk apzināties, ka saimnieciskā darbība var videi maksāt ļoti dārgi. ES ir apņēmusies samazināt kaitējumu planētai, un, lai to īstenotu, jāveido efektīva starptautiska sadarbība. EKP pievēršas gan vietējiem, gan visas pasaules vides jautājumiem.

Pēc vētras...

2007. gada novembrī spēcīga vētra Kerčas jūras šaurumā starp Ukrainu un Krieviju sadragāja 13 kuģus, no kuriem četri nogrima, izraisot naftas noplūdi simtiem tonnu apmērā. Lai novērstu vides katastrofu, abu valstu iestādes darbojās kopīgi, īstenojot liela mēroga naftas savākšanas programmu.

Vietējie brīvprātīgie palīdzēja simtiem Ukrainas strādnieku, kas novērsa avāriju. „Piekrastes iedzīvotāji strādāja dienu un nakti, lai satīrītu pludmali,” atminējās Ukrainas vides ministra vietnieks Dmitro Sergejevičs Gurskijs.

Bezizejā tomēr bija izeja... kaimiņvalstis

Jebkuras jūras katastrofas patiesie apmēri visai burtiski nogrimst dzelmē. Lai izprastu situācijas nopietnību un nolemtu, kā rīkoties tālāk, ir vajadzīga sīka un padziļināta informācija, turklāt nekavējoties — tikai tad šādas ziņas būs vērtīgas.

24 stundu laikā no brīža, kad Ukraina piekrita pieņemt ES civilās aizsardzības mehānisma palīdzību, valstī ieradās speciālistu grupa no piecām dažādām ES dalībvalstīm, lai palīdzētu novērtēt postījumu apmērus un izstrādātu vispusīgu ziņojumu par situāciju. „Mēs pateicamies ES par sniegto atbalstu,” piebilda ministra vietnieks. „ES grupa ieradās tieši laikā, un tās palīdzība bija nenovērtējama.”

ES un Ukraina cieši sadarbojas vides jautājumos, kā arī Eiropas Savienība palīdz Ukrainai izstrādāt un ieviest labāku vides politiku.

Ukrainā pēc Černobiļas katastrofas drošība pirmajā vietā

1986. gadā notikusi avārija Černobiļas atomelektrostacijā Ukrainā ir postošākā katastrofa visā kodolenerģijas vēsturē. Pēc šī atgadījuma Ukraina ar ES atbalstu pieņēma jaunu pieeju kodolenerģijas rūpniecībai — drošība pirmajā vietā.

Ukraina ierindojas pasaulē desmit lielāko kodolenerģijas ražotāju vidū un plāno paplašināt šo rūpniecības nozari. Vairāk nekā 15 gadus ES rūpīgi pievērsusies modernu kodoldrošības pasākumu un standartu veicināšanai. Palīdzībai uz vietas ir mērķis modernizēt tehniskās un drošības sistēmas Ukrainas ekspluatācijā esošajās atomelektrostacijās. Atbalsts „neklātienē” savukārt palīdz uzlabot Ukrainas gatavību līdzīgiem gadījumiem. Kā piemēru var minēt agrīnas brīdināšanas sistēmu, kur virkne detektoru uzrauga iespējamās ārkārtas situācijas.

Atļauja — par atbildību noteikumiem

Rīcības spējas palielināšanas programmas mērķis ir uzlabot konstrukcijas un ekspluatācijas drošību, palīdzot Ukrainas neatkarīgajai valsts kodolenerģijas regulatīvajai komitejai (VKRK) noteikt stingrus drošības standartus, novērtēt atbildību un izsniegt atļauju jaunām stacijām.

Nesen licencēto Hmeļņickas un Rovnas atomelektrostaciju konstrukcijā VKRK iestrādāja stingrākās drošības funkcijas, tostarp uzraudzības un diagnostikas sistēmas, neiznīcināmu „melno kastī”, kurā glabājas svarīgi dati, un tehniskā atbalsta centru, kas palīdzētu ekspluatēt atomelektrostaciju ārkārtas gadījumā.

Ukrainas drošības speciālists Oļegs Zeļonijs sacīja, ka ES atbalsts ir bijis ļoti vērtīgs un ka Ukrainas atomelektrostācijas tagad darbojas daudz drošākā režīmā. „Gan Ukrainas, gan ES speciālistu veiktie drošības novērtējumi kļuvuši daudz saskanīgāki,” piebilda Zeļonijs.

Likumīga aizstāvība zemei

Par Jordānijas aizvien lielāko ieinteresētību vides jautājumos liecina tas, ka tā nesen izveidoja pilntiesīgu ministriju ar mērķi aizsargāt un saglabāt trauslo vidi vienā no pasaulē sausākajām valstīm, kurā nepietiek ūdens.

„Vides ministrija vēl ir ļoti jauna institūcija, jo nodibināta tikai 2003. gadā, taču tai jau ir lieli panākumi,” sacīja ministrijas politikas un attīstības direktors Ruba Alzubi.

Lai paveiktu savu uzdevumu — aizsargātu un uzlabotu vidi —, ministrija uzrauga visas valsts aizsargājamās zonas, ievieš un uzrauga vides standartus, vairo iesaistīto pušu zināšanas par vides jautājumiem un pat ir izveidojusi inspektoru vienību, kas uzrauga un ziņo par pārkāpumiem.

Kaut arī ministrija darbojas ļoti neilgi, tā, īstenojot 2004. gadā iesāktu rīcības spējas palielināšanas programmu, sadarbībā ar ES ļoti mērķtiecīgi ieviesa ilgtspējīgu un spēcīgu iestāžu sistēmu.

Veiksmes formula

„Mūsu programmas veiksmes pamatā ir visas ministrijas nesavtīga iesaistīšanās un apņēmība — no ministra līdz pat ierēdņiem,” norādīja Alzubi.

Ministrija ir izstrādājusi stratēģisku plānu 2007.–2010. gadam. Tajā noteikta stratēģija vietēja līmeņa vides rīcības spējas palielināšanai visā valstī, kā arī plāns rīcībai ar bīstamām vietām. Tā veido arī plānus, kā panākt atbildību ES vides standartiem. Ministrija apzinās, ka turpmākus panākumus var nodrošināt tikai vides jautājumu iestrādāšana citās attīstības jomās.

Turklāt tā cenšas uzlabot reģionu sadarbību, gan rādot priekšzīmi pārējam reģionam, gan pārņemot kaimiņvalstu, piemēram, Ēģiptes, pieredzi piesārņojuma novēršanas jomā. Tā jau ir uzsākusi vairākas kopīgas iniciatīvas ar Siriju, Libānu un Maroku.

© Olivier Tuffé

© Irina Opachevsky

© iStockphoto